

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Expositiones super orationem dominicam

Heinrich <von Langenstein>

[Basel], nicht nach 1474

Incipit sermo beati. Augustini episcopi. super orationem dominicam

[urn:nbn:de:bsz:31-315756](#)

Per xp̄m dñm̄ n̄strūm̄. viuētēm̄ t̄ régnantē cūm̄
patrē t̄ spiritu sancto nūc t̄ semper. t̄ in omnes eter-
nitates seculoꝝ seculi. amen;

Explícit expositio super symbolum

Incepit sermo beati. Augustini episcopi.
super orationem dominicam;

Onomiam domino gubernante. iani estis i uia
regia constituti. t̄ prope est dies quo ad
celestis regis veluti consistorium veniatis.
moneo vos carissimi. vt precem legittimaz
patri t̄ offerendam ante discatis. **N**ā quia fastidiosa
mens hominum. t̄ ignara celestium. nec inuenire pote-
rat. quemadmodum deum digne precaretur. ipse ve-
ro dominus. t̄ magister noster ostendit. t̄ docuit per
se quidē sanctos apostolos. per illos autem nos. quo-
modo debeamus orare. **S**ic inquit orabitis. Pater no-
ster qui es i celis. sanctifice ē nomen tuū. adiuemat reg-
nū tuū. fiat voluntas tua. sicut in celo t̄ intera. t̄ e. **D**
vere celestis oratio. que tota est oratio. **N**am singula
verba si pro ut sunt lacius tractare voluerimus. dies
atq̄ sermo deficit. attamen breviter percurramus di-
cimus. Pater noster qui es i celis. **S**ic in cipien-
do. bontatem dei t̄ gratiam protestamur. **N**am quan-
do nos terrestres. t̄ miseri imbecilles. t̄ mutiles serui
auderem⁹ vultū leuantes. dicere p̄ nr̄. nisi ip̄e p̄ suū
nob⁹ ymgeitū hāc fiducia p̄stitisset. siue scriptum est

Quotqt eū receperit. dedit eis potestatē filios dei fieri
hīs q̄ credūt i nomine ei⁹. Accepta igit̄ potestate vo-
cam⁹ deū patrē. q̄a p̄ fidē spiritū adopeciōis accepim⁹.
vt nos factos dei filios ḡtulem⁹. De ide dicim⁹. Hācti
ficeret nomē tuū. Hoc actio ḡtiaz ē. Veluti si dicatur
Hāctū sit ⁊ bnedictū nomē tuum. Dñež enī gratias
agere. qui gratia meruerit. Adueniat regnū tuū. Nō
vtiqz vt icipiat ille regnare c̄ regnū ē regnū oīm secu-
loꝝ. h̄ optam⁹. ut finē faciat nostris malis. veniens
de celo nos assumat in regnum. Hoc enim dicto amone-
mur. vbi vitā nostrā ⁊ substāciā ⁊ regnū sperare debe-
am⁹. Similē dicim⁹. fiat voluntas tua sic i celo ⁊ i ter-
ra. Quis enim obstat deo quo minus fiat voluntas eius
vbiqz. Sed hoc oramus. vt sicut in celo fit voluntas
dei. vbi nullus offendit. ita virtutem nostris animis
tribuat vt eius voluntatem nos qui sumus in terra fa-
cere ⁊ implere possimus. vel certe cum dicimus. fiat
voluntas tua docenur ad dei semper non ad nostram
respicere voluntatem. quia in nostra voluntate aliquo
ciens contraria sunt. in domini autem voluntate vita
est semper ⁊ bonitas. Consequenter iam post celestia
etiam terrestria postulamus sed tamen necessario. Nā
dicimus. Panem nostrum quotidianum da nobis ho-
die. O sapientia vera ⁊ diuina prouidencia docuit et
panem solum petere. ⁊ hodie nominare. Hoc enim dic-
to. ⁊ auuiditas cum avaricia tollit. ⁊ humanē vīt̄ il-
luminatur incertum. secūdum illud. Nolite solliciti esse in
erastinum vere enim inconueniens esset eum in mul-
tos annos et tempora vel certe in aliud diem necessaria
postulare. cui forte sub nocte esset vita finienda.

Sic enim et ille auarissimi? diues. qui restructis horeis
 et repletis dixerat ad animas suas. Dabes multa bona i
 annos plurimos epulare tecum. audiuit a domino. stulte.
 hac nocte repetent animam tuam. Quae preparasti. cuius
 erunt. Competenter ergo oramus. panem nostrum cottidianum
 hodie dari nobis quia crastinum dies qui equid pariat
 ignoramus. Dicimus deinde. dimittit nobis debita no
 stra. Debita. frateres. peccata intelliguntur. Nam debitum qua
 doque in iehenna solui necesse est. Et quia humane fra
 gilitati non destitutus unde delinquat. ideo petimus. ut debi
 ta nostra. nobis dum sumus in corpore dimittantur. ne
 usque ad nouissimum quadrantem desuadens. Bene au
 tem adiunxit. dimittit nobis debita nostra. sicut et
 nos dimittimus debitoribus nostris. Vides carissime.
 quantum nos cottidie. diuinus sermo perstringat.
 Dimittit ergo ut dimittatur tibi. Dabes aliquem de
 bitorem. qui in te peccauit quod forte iniuriam tibi fecit.
 dimittit illi rogatus indulge poscenti parce penitenti. ne dum
 denegas pietate fratri tibi claudas indulgentiam patris.
 Jam vero velissimo fine oratio sancte opletur erando otra
 temptatio et malum. Dicimus enim ne inducas nos in tempta
 ciones. sed liber nos amabo. Inducit deus in temptationem
 hominem cum temptari permittit. Temptat autem. non quasi nōcū
 nescit humanarum sed suos ut fideles faciat in seculo mai
 festos sic scriptum est. Vasa signuli probat fornax. homines
 autem iustos temptationis tribulacionis. Sic abrahaz te
 impauit in filio. et honoriuit. Sic iob dando in tes
 temptaciones varias probauit. Sic sanctos apostolos
 sic beatissimos martires per ignemque et gladios cononauit

Ex quo apparet. a deo temptaciones huismodi puenire et
dyabolum nichil sine permissione valere. Ergo deus solus
adorandus est. qui potest educere de temptatione. Edu-
cit vero eum liberat a malo. A malo autem liberat. quando
super id quod possumus non nos permittit temptari. Rabiis
fratres ostesu et quem debeat orare et cui gracias age-
re. et cuius cupere regnum vel expectare voluntatem.
deinde alia temptationes et malum cuius sit auxilium pre-
stolandum. Ecce in paucis omnibus. et in breuitate spletata
Quia ego non difficile disceitur ymmo facile retinet oes
hortor tam viros quam feminas disceire retinere. ut cum fu-
eritis gratiam domini quam cupitis consecuti. inter omnes
sanctos in hac precie ore sonoro proferre possitis. et cor-
de mundo diligere. ut Christus sedens ad dextram patris.
in ore vestro sua verba videns. et in corde vestro sua per-
cepta. et haec custodiat. et in futuro dignos efficiat.
ipso gloria in seculorum;

ExPLICIT sermo beati. Agustini
de oratione dominica;